

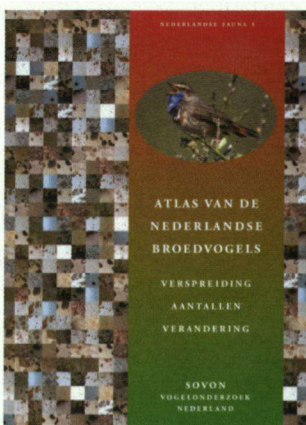
Nieuwe Uitgaven

Nederlandse Fauna deel 5

Atlas van de Nederlandse broedvogels – verspreiding, aantallen, verandering

Eind november verscheen de nieuwe broedvogelatlas van Sovon Vogelonderzoek

Nederland, waar heel veel vogelliefhebbers al enige tijd naar uitgekeken hebben. De vorige atlas van Nederlandse broedvogels verscheen in 1978 en was dus al lang niet meer actueel. Weliswaar publiceerde Sovon in 1987 ook nog de Atlas van de Nederlandse vogels, maar die uitgave omvatte ook trekvogels en overwinteraars. Deze nieuwe uitgave, ongetwijfeld weer voor een aantal jaren het standaardwerk voor vogelaars en beleidsmakers, is evenals de uitgave uit 1978 weer geheel gewijd aan de broedvogels in ons land.

De Atlas van de Nederlandse broedvogels is gebaseerd op veldwerk verricht in de broedseizoenen 1998, 1999 en 2000. In 2001 werd nog aanvullend veldwerk uitgevoerd om hiaten op te vangen. De gegevens voor dit boek zijn aangeleverd door zo'n 2600 waarnemers, die speciaal voor deze uitgave het veld ingingen.

Er zijn in de onderzoeksperiode 236 vogelsoorten als broedvogel vastgesteld. Daarvan zijn 29 soorten exoten die dus niet van nature in Nederland voorkomen. Vergeleken met de eerste atlas uit 1978 zijn er 33 nieuwe broedvogelsoorten, maar er zijn ook verscheidene soorten verdwenen of nagenoeg verdwenen, zoals de Klap-ekster, Ortolaan en soorten zoals de Woudaap en Korhoen staan op de rand van uitsterven. Deze soorten gingen met meer dan 90% achteruit. Ook soorten die destijds nog algemeen waren, zoals de Patrijs, Zomertortel, Huiszwaluw, Veld-leeuwerik en Ringmus zijn inmiddels fors achteruit gegaan. Over het algemeen doen bosvogelsoorten het redelijk goed, maar veel weide- en akkervogels hebben het moeilijk in Nederland. Deze soorten hebben veel te lijden van verdroging en intensivering van de landbouw. Ook moerasvogels hebben te lijden van de verdroging.

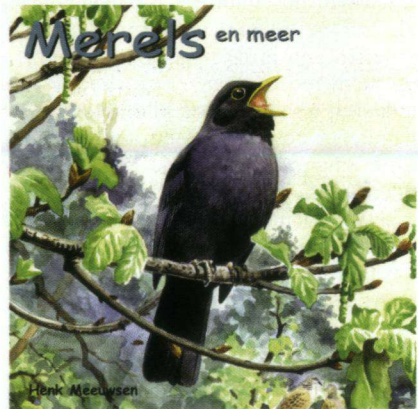
Na enkele inleidende hoofdstukken over de opzet van het onderzoek en veranderingen in de Nederlandse broedvogelbevolking, volgen de soortbeschrijvingen van de broedvogels. Per soort wordt het voorkomen en de veranderingen beschreven en er worden schattingen van de aantallen vermeld. De teksten worden ondersteund door kaartjes die een beeld geven van de broedzekerheid, de veranderingen in vergelijking met de periode van 1973-1977 en van de aantalschattingen. De redactie van het boek was in handen van Fred Hustings en Jan-Willem Vergeer, met medewerking van verschillende andere personen.

Opmerkelijk is dat het boek in tegenstelling tot de vorige atlas niet meer geheel door het Rijk is gesponsord. Dit keer werd daarom een beroep gedaan op particulieren in instellingen. Zo is bijvoorbeeld de Graspieper gesponsord door de Provincie Groningen. Het is te hopen dat deze provincie het niet laat bij het subsidiëren van deze uitgave, maar ook nu en in de toekomst zich het lot van haar 'beschermeling' aan zal blijven trekken en maatregelen zal nemen om deze soort ook daadwerkelijk te beschermen.

Zoals gezegd, zal deze nieuwe Atlas van de Nederlandse broedvogels een belangrijke uitgave zijn voor vogelaars en wij zullen dan ook in een van de volgende

nummers van 'het Vogeljaar' wat uitvoeriger ingaan op dit werk. RAK

Sovon Vogelonderzoek Nederland (2002): Atlas van de Nederlandse Broedvogels – verspreiding, aantallen, verandering. Naturalis/KNNV Uitgeverij/EIS-Nederland. 584 pagina's. 23 x 30,5 cm, genaaid gebonden met stofomslag, full color, pentekeningen, foto's, verspreidingskaartjes, tabellen. ISBN 90 5011 161 0. Prijs € 62,50. KNNV-ledenprijs € 55,00.

Merelzang op CD

Met de regelmaat van een klok verschijnen CD's waarop de zang van verschillende vogelsoorten te beluisteren is. Tussen individuen van een soort kan echter een grote variatie in zang voorkomen. Zo ook bij Merels. Binnen de bebouwde kom nemen Merels bijvoorbeeld vaak geluiden over uit hun omgeving en ook daarbuiten treden verschillen op. Met een beetje oefening zijn daardoor individuele Merels op basis van hun zang van elkaar te onderscheiden.

Op de CD 'Merels en meer' zijn in stereo-opnamen bijeengebracht die onder verschillende omstandigheden gemaakt zijn. De kwaliteit daarvan is uitmuntend en er is per opname niet alleen een verschil in akoestiek, maar ook in de achtergrondgeluiden van het omringende vogelkoo. Merelliefhebbers komen bij deze CD goed aan hun trekken en niet alleen zij. Het fragment met merelzang in een beukenbos neemt de luisteraar als het ware mee in een kathedraal. Tijdens een opname als aanloop naar een volgende krijgt hij de nijging wild om zich heen te gaan slaan door het irriterende gezoem van het muggenkoo dat hem omringt. En andere laat als opmaat de rollende donderslagen en een aankomende regenbui horen.

Behalve Merels dus ook volop sfeer. De omslag van het tekstboekje wordt gesierd door een aquarel van Ed Hazebroek. Een uur lang merelzang achter elkaar afspelen zullen, uitzonderingen daargelaten, maar weinigen kunnen opbrengen. Wie zich af toe buiten wil wanen door wat opnamen te draaien en de Merel als solist wil horen moet zeker ook tot aanschaf overgaan.

DAJ

CD Merels en meer. Meeuwse Natuurgeluiden, Wageningen. De CD is opgenomen in de herfstcatalogus van Greenpeace en verkrijgbaar bij Kniphorst Boekverkopers in Wageningen. Ook te bestellen door € 17,15 (inclusief verzendkosten) over te maken op gironummer 8547404 ten name van Meeuwse Natuurgeluiden, Wageningen onder vermelding van Merels en meer met daarbij uw naam en adres.

Vogels rondom ons huis

Plomp Digital Video heeft de vierde videoband in de reeks 'Vogels in Nederland en België' uitgebracht. Deze videoband gaat over de vogels rondom ons huis. Gedurende bijna twee uur kunnen wij genieten van 63 vogelsoorten, waarvan de fraaie beelden opgenomen zijn in ons eigen land en in België.

De videobeelden zijn gemaakt door Marc Plomp met aanvullende opnamen van Leo Janssen, Peter van Dam en Rob Olivier. Het commentaar is geschreven door Marc Plomp en ingesproken door Ton van der Horst. Voor de vogelgeluiden is onder andere gebruik gemaakt van de prachtige opnamen gemaakt door Otto de Vries, Roy Slaterus en Magnus Robb.

In het commentaar wordt aangegeven dat de keuze voor vogels rondom het huis natuurlijk zijn beperkingen heeft. Wat zijn tuinvogels en welke vogels zien wij rondom het huis. Dat hangt natuurlijk af van de plek waar u woont. Glanskop, Kuifmees, Zwarte Mees en Boomklever zijn soorten die in de tuinen in bijvoorbeeld delen van Huizen normaal voorkomen, maar die lang niet iedereen in zijn of haar tuin ziet. In Santpoort is de Bosuil in een tuin gewoon en in boerderijtuinen vind je Ransuilen en Steenuilen. In Amsterdamse wijken is de Blauwe Reiger soms een gevreesde tuinsoort.

De keuze voor de Notenkraaker gaat in mijn ogen voorbij aan het doel van deze video. Een betere keus was dan de Grote Gele

Kwikstaart die de afgelopen jaren juist veel gemeld wordt uit de stedelijke omgeving en waarvan er zelfs in Linschoten waarnemingen zijn in de bebouwde kom. De keus voor de schaarse Kuifleeuwerik was mij liever geweest dan bijvoorbeeld de Barmsijs. Doordat mensen tijdens vogelcursussen deze soort leren kennen, kunnen wij uit nieuwbouwwijken gegevens krijgen over het voorkomen van deze zeldzame leeuwerik. Mijn keus zou ook de Goudvink betreffen. Deze prachtige vogel komt in bepaalde streken zeker veel voor in tuinen.

Ondanks dit gemis is het een zeer prettig de 'gewone' soorten eens rustig te bekijken en te luisteren naar hun zang. De videoband met deze prachtige opnames moet beter werken dan de antidepressiva die sommige mensen in een sombere bui gebruiken. Met het opzetten van deze band gaan de gedachten naar het voorjaar en komt er vanzelf een lentegevoel. Natuurlijk zal dit niet voor iedereen gelden, maar het is het proberen waard.

De gegevens over de stand van zaken van onze vogels rondom het huis zijn van de jaren zeventig en tachtig. Soms worden ook aantallen genoemd uit de jaren negentig. Er zijn inmiddels van alle broedvogels recente gegevens en die had ik liever beter bij de beelden gehoord. Kijkt u dus uit naar de tweede broedvogelatlas die eind van dit jaar door Sovon zal worden gepresenteerd. Dan bent u weer op de hoogte.

Verder is deze videoband een zeer goede ondersteuning bij te houden vogelcursussen voor beginners en al wat gevorderden en voor de prijs hoeft u het niet te laten. Al met al weer een mooi resultaat in de reeks 'Vogels in Nederland en België'.

De videoband is voor € 24,75 te bestellen door het overmaken van dit bedrag op bankrekening: 89.90.07.287 ten name van Plomp Digital Video, Wetering 7 te Linschoten. Vermeld dat het gaat om de videoband 'tuinvogels' en zet uw naam en adres erbij. De band wordt u dan toegestuurd.

PCM